

ŞƏMKİRDƏ NÜMUNƏVİ TƏSƏRRÜFATLAR YARADILIR

SƏH. 3

"Sahibkarlar Günü"nə həsr olunmuş Konfrans keçirilib

SƏH. 3

СОВРЕМЕННЫЙ МИР: НОВАЯ ЭКОНОМИЧЕСКАЯ РЕАЛЬНОСТЬ

SƏH. 6

İqtisadi qüdrətiniz nəmiş!

№ 17 (912)
29 aprel - 5 may
2016-cı il

TİSADİYYAT

Haftəlik iqtisadi, ictimai-siyasi müstəqil qəzet

Qiyməti razılaşma yolu ilə

Qəzet 1999-cu ildən çıxır

VII Qlobal Forum həmrəylik, sülh, qarşılıqlı anlaşma və tərəfdaşlıq işinə öz töhfəsini verəcəkdir

Aprelin 26-da Bakıda BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansının VII Qlobal Forumunun rəsmi açılışı olub.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və xanım Mehriban Əliyeva, o cümlədən dünyanın 140 ölkəsindən dəvət olunmuş qonaqlar mərasimdə iştirak ediblər.

BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansının VII Qlobal Forumuna Bakının ev sahibliyi etməsi təsadüfi deyil. Çünki tolerantlığın məkanı, multikultural dəyərlərə sadıq olan müstəqil Azərbaycan mədəniyyətlərinin dialoqunun inkişafına, mədəni müxtəlifliyin qorunub saxlanması və sivilizasiyalar arasındakı qarşılıqlı münasibətlərin tənzimlənməsinə yönələn mühüm layihələrin reallaşdırılması, mötəbər forumların keçirilməsi sahəsində zəngin təcrübəyə malikdir.

"İnküviziv cəmiyyətlərdə birgə yaşama: çağırış və məqsəd" devisi altında keçirilən Forumda BMT-yə üzv ölkələrin dövlət və hökumət başçıları, xarici işlər nazirləri, siyasi liderlər, tərəfdaş qurumlar, beynəlxalq və regional təşkilatların nümayəndələri, özəl sektor, incəsənət, media və akademiya təmsilçiləri, donör təşkilatlar və fondlar daxil olmaqla, çoxlu qonaq qatılıb. Onların arasında Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan və xanımı Əminə Ərdoğan da var.

Malta Prezidenti Mari-Luiz Koleyro Prekanın da iştirak etdiyi BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansının VII Qlobal Forumunun Bakı şəhərində yüksək səviyyədə təşkil edilmiş toplantısına biz İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin mədəniyyət nazirlərini dəvət etdik. Bu iki təşkilatı təmsil edən 100-dən artıq nazir ilk dəfə Bakıda bir araya gəldi.

Növbəti il, 2009-cu ildə biz İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının mədəniyyət nazirlərini burada topladıq və Avropa dövlətlərinin mədəniyyət nazirlərini Bakıda dəvət etdik. Bu proses "Bakı Prosesi" adlandırıldı və biz fəxr edirik ki, bu müsbət təşəbbüs artıq bizim qədim təşəbbüslərlə bağlıdır. Bu proses inkişaf edir və getdikcə daha çox dəstəklənir.

O, qlobal təşəbbüslərə çevrilir, həmrəylik, qarşılıqlı anlaşma və mədəniyyətlərarası dialoqa öz töhfəsini verir. Azərbaycanın coğrafi mövqeyi hər kəsə məlumdur, eyni zamanda, bizim təşəbbüslərimiz mədəniyyətlər və sivilizasiyalar arasında körpü kimi ölkəmizin mövqelərini gücləndirməsinə məqsədini daşıyır. O ölkə ki, qarşılıqlı anlaşmaya daha çox töhfə vermək iqtidarındadır, bunu etməlidir.

Çox fəxr edirik ki, ötən il Bakı ilk Avropa Oyunlarına ev sahibliyi etdi. Gələcək il isə Bakıda 4-cü İslam Həmrəylik Oyunlarının təşkil edəcəyik. Yəni, iki il içərisində Avropa və İslam dövlətlərinin idmançıları eyni şəhərdə oyunlarda iştirak etmiş olacaqlar. Məsələ yalnız idman və medalların sayı, nailiyyətlərə bağlı deyil. Bu, dostluq, qarşılıqlı anlaşma, həmrəylik və tərəfdaşlıq deməkdir.

Prezident qeyd etmişdir ki, bu gün 140-dan artıq ölkənin nümayəndəsi Sivilizasiyalar Alyansı ilə bağlı mühüm məsələlərin müzakirəsi üçün Bakıda

toplaşıb. Azərbaycan əsrlər boyu dinlər, mədəniyyətlər və sivilizasiyaların bir araya gəldiyi məkan olmuşdur. Bu gün Azərbaycan çoxmillətli və çoxkonfessiyalı ölkədir. Burada bütün dinlərin və etnik qrupların nümayəndələri sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşayırlar. Bu, bizim ən böyük sərvətimizdir və biz tariximizlə fəxr edirik.

O, bildirmişdir ki, bizim üçün multikulturalizm dövlət siyasətidir. Biz bu vacib məsələlərin müzakirəsi üçün müxtəlif tədbirlər təşkil edirik. Biz hər iki ildən bir Azərbaycanda Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumunu təşkil edirik. Mütəmadi olaraq biz Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumuna ev sahibliyi edirik. Burada da əsas məqsəd müxtəlif dinlərin nümayəndələrinin bir araya gətirilməsindən, aramızda daha mühüm qarşılıqlı anlaşmanın yaradılmasından ibarətdir.

Dövlət başçısı demişdir: - Hesab edirəm ki, Bakıda keçirilən belə bir toplantı - VII Qlobal Forum bu məsələlərin müzakirəsinə həsr ediləcək və həmrəylik, sülh, qarşılıqlı anlaşma və tərəfdaşlıq işinə öz töhfəsini verəcəkdir.

2008-ci ildə biz "Bakı Prosesi"nin təşəbbüskarı olduq ki, bu da mədəniyyətlərarası dialoq üçün geniş bir platformaya çevrildi. Azərbaycan, eyni zamanda, həm İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına, həm də Avropa Şurasına üzv olan yalnız bir neçə dövlətdən biridir. Beləliklə, 2008-ci ildə Avropa Şurasına üzv dövlətlərin mədəniyyət nazirlərini Bakıda təşkil edilmiş toplantısına biz İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin mədəniyyət nazirlərini dəvət etdik. Bu iki təşkilatı təmsil edən 100-dən artıq nazir ilk dəfə Bakıda bir araya gəldi.

Növbəti il, 2009-cu ildə biz İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının mədəniyyət nazirlərini burada topladıq və Avropa dövlətlərinin mədəniyyət nazirlərini Bakıda dəvət etdik. Bu proses "Bakı Prosesi" adlandırıldı və biz fəxr edirik ki, bu müsbət təşəbbüs artıq bizim qədim təşəbbüslərlə bağlıdır. Bu proses inkişaf edir və getdikcə daha çox dəstəklənir. O, qlobal təşəbbüslərə çevrilir, həmrəylik, qarşılıqlı anlaşma və mədəniyyətlərarası dialoqa öz töhfəsini verir. Azərbaycanın coğrafi mövqeyi hər kəsə məlumdur, eyni zamanda, bizim təşəbbüslərimiz mədəniyyətlər və sivilizasiyalar arasında körpü kimi ölkəmizin mövqelərini gücləndirməsinə məqsədini daşıyır. O ölkə ki, qarşılıqlı anlaşmaya daha çox töhfə vermək iqtidarındadır, bunu etməlidir.

Çox fəxr edirik ki, ötən il Bakı ilk Avropa Oyunlarına ev sahibliyi etdi. Gələcək il isə Bakıda 4-cü İslam Həmrəylik Oyunlarının təşkil edəcəyik. Yəni, iki il içərisində Avropa və İslam dövlətlərinin idmançıları eyni şəhərdə oyunlarda iştirak etmiş olacaqlar. Məsələ yalnız idman və medalların sayı, nailiyyətlərə bağlı deyil. Bu, dostluq, qarşılıqlı anlaşma, həmrəylik və tərəfdaşlıq deməkdir.

Bizim aramızda bölüşdürəcəyimiz heç nə yoxdur. Hamımız eyni planetdə yaşayırıq. Bütün xalqlar sülh, əmin-amanlıq və təhlükəsizlik şəraitində yaşamağı, ailələrini qorumağı, övladlarını böyütməyi arzulayırlar. Bütün dinlər eyni dəyərləri - insanlıq, mərhəmət, həmrəylik və sülhü təbliğ edir. Bu gün dünyanın tələb etdiyi sivilizasiyanın birliyi və sülhü təbliğ edir. Bu gün dünyanın tələb etdiyi sivilizasiyanın birliyi və sülhü təbliğ edir. Bu gün dünyanın tələb etdiyi sivilizasiyanın birliyi və sülhü təbliğ edir.

Multikulturalizmin alternativləri yoxdur. Əlbəttə, bizə məlumdur ki, bununla bağlı müxtəlif fikirlər və baxışlar var. Bəziləri multikulturalizmin iflası uğradığını iddia edirlər, ancaq müsbət nümunələr var. Bizim üçün multikulturalizm dövlət siyasətidir və bizim həyat tərzimizdir.

Gələn, alternativlərə nəzər salaraq, onlar nədən ibarətdir? Bunlar çox təhlükəli alternativlərdir - ksenofobiya, islamofobiya, antisemitizm, irqçilik, diskriminasiya, nifrət. Bu səbəbdən multikulturalizm dəyərlərinin gücləndirilməsi hesab edirik ki, müasir siyasətin çox müsbət meyli olacaqdır. Bütün məsuliyyətli siyasətçilər bu müsbət dinamika təhlükəsizliyinə verməlidirlər.

Bildirdiyim kimi, Azərbaycan nisbətən gənc dövlətdir, bu il biz müstəqilliyimizin bərpasının 25-ci ildönümünü qeyd edəcəyik. Bu illər bizim siyasi və iqtisadi sistemimizin transformasiya illəri olmuşdur. Bu, dövlət quruculuğu illəri olmuşdur. Düşünürəm ki, bütün mühüm hədəflərimizə nail olmuşuq.

Azərbaycan beynəlxalq ictimaiyyətin nüfuzlu üzvünə çevrilmişdir. Azərbaycan BMT, ATƏT, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Avropa Şurası, Qoşulmama Hərəkatı və bir sıra digər beynəlxalq qurumların üzvüdür. Biz güclü beynəlxalq dəstəyə maliklik. 2011-ci ildə 155 dövlət dəstəyi ilə Azərbaycanın ilk dəfə BMT Təhlükəsizlik Şurasının qeyri-daimi üzvlüyünə seçilməsi məhz bunun təzahürü oldu. Bu, ölkəmizin böyük qələbəsi və Azərbaycanın böyük ictimaiyyətə əlaməti oldu.

Olduqca qısa zamanda, 25 il içərisində biz özümüzdə etibarlı beynəlxalq tərəfdaş, müstəqil xarici siyasətə malik, regional inkişafa, təhlükəsizliyə, sabitliyə və multikulturalizmə töhfə verən ölkə kimi qədim etməyə müvəffəq olmuşuq. Müstəqillik illəri bizim siyasi sistemimizin transformasiyası, demokratik təsisatların yaradılması illəri olmuşdur. Biz buna nail olmuşuq, Azərbaycanda bütün azadlıqlar təmin edilir, o cümlədən media və internet azadlığı. Ölkə əhalisinin 70 faizdən çoxu internet istifadəçisidir. Toplaşma və din azadlığı, yəni, bütün azadlıqlar təmin edilir. Bu isə öz növbəsində sürətli iqtisadi inkişaf üçün yaxşı zəmin yaradır.

SƏH. 2

Bioloji Təbabət Klinikası Almaniya - Azərbaycan

Üstünlükləri:

- Özü-nü bərpa və müdafiə mexanizmlərinin pozulmuş funksiyalarının bərpası
- Xəstəliyin deyil xəstənin müalicəsi
- Yalnız təbii tərkibli potensiyalaşdırılmış dərman preparatlarından istifadə

MÜAYİNƏLƏR:

- Avtomatlaşdırılmış müasir laboratoriya vasitəsilə biokimyəvi, hematoloji, klinik analizlər
- Çoxfunksiyalı, məsafədən idarə olunan rəqəmsal rentgen vasitəsilə onurğa, sümük- oynaq xəstəliklərinin müayinəsi
- Qaranlıq sahəli mikroskop vasitəsilə qanın funksional və keyfiyyət analizi
- 4D rejimli USM aparatı vasitəsilə ginekoloji, baş- beyin və qarın boşluğunun müayinəsi
- KT (kompüter tomoqrafiya)
- İkienerjili-rentgenoloji densitometr vasitəsilə sümük-oynaq xəstəliklərinin müayinəsi (osteoporozun erkən aşkarlanması)
- Videoskopiya (bronxoskopiya, qastrokopiya, kolonoskopiya, kolposkopiya)
- AFGEN Genetik diaqnostika mərkəzi (Türkiyənin Ege Universitetinin professoru Afq bərdəlinin rəhbərliyi ilə fəaliyyət göstərən müasir laboratoriyada bütün növ genetik xəstəliklərin dəqiq analizləri aparılır)
- BRD (biorezonans diaqnostika)- vasitəsilə virus və qurd xəstəliklərinin müayinəsi və müalicəsi
- EEQ -beyin hüceyrələrinin aktivliyi öyrənilir
- PZR laboratoriya aparatı vasitəsilə dəqiq və keyfiyyətli analizlər
- Elektromiografiya - periferik sinir sistemi xəstəliklərinin diaqnostikası və oxşar xəstəliklərlə differensial diaqnostikası aparılır.

MÜALİCƏLƏR:

- Plazmaferez
- Homeosiniatriya
- Ozonoterapiya
- Hidrokolonoterapiya
- Drenaj terapiya
- İynəbatırma (akupunktura)
- Tibbi kosmetologiya
- Şərq təbabəti ilə müasir təbabətin sintezi Biopunktura
- Osteopatiya
- Manual terapiya
- Autohemoterapiya
- Hirudoterapiya

Müasir aparatura ilə təchiz olunmuş müasir fizioterapiya şöbəsində ESWT, WINPLATE, Lazer, Maqnit aparatlarıyla elektroterapiya, Reabilitasiya, Massaj, Kinezioterapiya müalicələri aparılır.

"BiolojiTəbabət" klinikası
Ünvan: 3-cü mkr. Pişavari küç., 110
("Memar Əcəmi" metro stansiyasının yaxınlığı)
Telefon: (012) / (070) 430 89 89
(050) / (055)
e-mail: bioklinik@biolojitetababat.az

VII Qlobal Forum həmrəylik, sülh, qarşılıqlı anlaşma və tərəfdaşlıq işinə öz töhfəsini verəcəkdir

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Azərbaycanda həyata keçirilən iqtisadi islahatlar siyasi islahatlarla paralel şəkildə aparılmışdır.

Təəssüflərsun ki, dövlətçiliyimizin yaranması zamanı qonşu Ermənistanın Azərbaycanı qarşı hərbi təcavüzü dominant amil olmuşdur. Həmin təcavüz ölkəmizin beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazisinin bir hissəsinin işğalı ilə nəticələnmişdir. Dağlıq Qarabağ Azərbaycanın tarixi parçasıdır, hüquqi baxımdan da bu, belədir. Azərbaycan BMT-yə üzv olarkən Dağlıq Qarabağ ölkəmizin tərkib hissəsi kimi qəbul edilmişdir.

Lakin həmin təcavüz nəticəsində Dağlıq Qarabağ Ermənistan tərəfindən tamamilə işğal edilmişdir. Nəinki Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsi, Dağlıq Qarabağın ətrafında yerləşən digər yeddi rayonu da işğal altındadır. İşğal nəticəsində bizim 1 milyondan artıq qaçqın və məcburi köçkünümüz yaranıb. Ermənistan bizə qarşı etnik təmizləmə aparmışdır və ərazimizin 20 faizi 20 ildən artıqdır ki, işğal altındadır.

İşğal edilmiş ərazilərimizdə hər şey dağıdılmışdır. ATƏT oraya iki dəfə faktarəddir ki missiya göndərmişdir və onlar dəhşətli hesabatlar təqdim etmişlər. Bütün tikililərimiz, tarixi abidələrimiz, məscidlərimiz, məzarlıqlarımız dağıdılmış vəziyyətdədir. Burada, Bakının mərkəzində, siz erməni xalqının dini mirasının təfərrifatından necə qorunduğunun şahidi ola bilərsiniz. Erməni kilsəsi bərpə edilmiş və ilk gündən inşa edildiyi yerdə yerləşir. Lakin işğal edilmiş torpaqlarda bizim bütün məscidlərimiz viran edilmişdir.

Bu işğala son qoymaq üçün beynəlxalq ictimaiyyət müvafiq qətnamə və qərarlar qəbul etmişdir. Ən ali beynəlxalq qurum olan BMT Təhlükəsizlik Şurası Ermənistan qoşunlarının işğal edilmiş ərazilərimizdən dərhal və qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb edən dörd qətnamə qəbul etmişdir. Əfsuslar olsun ki, Ermənistan sadəcə bu qətnamələrə məhəl qoymur və onlara əməl etmir.

istehsalçısı olan dövlətlərin iqtisadi böhranla üzləşdiyi bir vaxtda bu, bizim iqtisadiyyatımıza ciddi təsir göstərmişdir və mən əminəm ki, biz 2016-cı ildə bütün əsas məqsədlərimizə nail olacağıq.

Azərbaycan enerji resursları ilə zəngin ölkə kimi tanınır. Ancaq bizim əsas məqsədimiz "qara qızıl"ın, yəni, neftin insan kapitalına çevrilməsidir. Bu səbəbdən, təhsil sahəsinə sərmayələrin qoyuluşu, sosial müdafiənin gücləndirilməsi və islahatlar elə bir vəziyyət yaradıb ki, iqtisadiyyatımız şaxələndirilib və neftdən asılılıq azalmaqdadır.

Bununla yanaşı, biz irimiqyaslı enerji layihəsinin – "Cənub Qaz Dəhlizi"nin təşəbbüskarı olmuşuq. Bu, enerji əməkdaşlığı və enerji təhlükəsizliyi layihəsidir. Eyni zamanda, biz coğrafi mövqeyimizi nəzərə alaraq nəqliyyat dəhlizlərinin təşviqi ilə məşğul olan ölkələrdən ibarət heyətin fəal üzvüyük. Ölkələrin sayına nəzər salsaq hansı regional əməkdaşlıqdan söhbət getdiyi aydın görünür. İcazənizlə, mən onların adlarını sadalamaq istərdim. Bu enerji və nəqliyyat dəhlizləri yalnız enerji və yüklərin daşınması demək deyil. Bu, əməkdaşlıq dəhlizləri-

iqtisadi maraqlar, çətinliklərin öhdəsindən gələrkək xalqlarımıza daha yaxşı şərait yaratmaq kimi dəyərlərin paylaşılması və bütün bunların təməlinə bircə dəyərlərimiz olan dini dözümlülük, qarşılıqlı anlaşma və multikulturalizm əsasında qurulmuş beynəlxalq əməkdaşlıq formatları hesab edirəm ki, region xalqlarının həyatını daha da yaxşılaşdıracaq.

Sonra BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansının ali nümayəndəsi Nasir Əbdüləziz Əl-Nasir çıxış etmişdir. O, əvvəlcə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Sivilizasiyalar Alyansının "İnklüziv cəmiyyətlərdə bircəyaxayı: çağırış və məqsəd" mövzusunda həsr olunmuş VII Qlobal Forumunu qəbul etdiyinə görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Zəti-əlləri cənab İlham Əliyevə və Azərbaycan hökumətinə dərin minnətdarlığımı ifadə etmişdir. O, demişdir: -

Bu ilin şüarı "İnklüziv cəmiyyətlərdə bircəyaxayı: çağırış və məqsəd" mövzudur. Bu şüar BMT-nin sülh və təhlükəsizlik, insan haqları, qanunun aliliyi və davamlı inkişaf kimi dörd əsas

gənclər, mədəni müxtəliflik, miqrasiya, media və ünsiyyət kimi sahələrdə çətinliklərin aradan qaldırılmasını tələb edir. Bu sahələrin hamısı Sivilizasiyalar Alyansının mandatı daxilindədir. Zoraki ekstremizmin aradan qaldırılması, qarşısının alınması və vaxtında tədbirlərin görülməsi bəşəriyyətin üzvləşdiyi ən mürəkkəb məsələlərdən biridir. Zoraki ekstremizm BMT-nin məqsəd və prinsiplərinə qarşı çıxan bir çağırışdır. Baş katib BMT-nin müxtəlif qurum və təşkilatlarına müraciət edərək onlardan bircə işləməyi, "bircə nail olaq" adlı inklüziv yanaşma vasitəsilə zoraki ekstremizmin qarşısının alınması ilə bağlı tədbirlər planını həyata keçirməyi tələb etmişdir. BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansı bütün bu qlobal çağırışların mədəni və dini müxtəliflik, o cümlədən zoraki ekstremizm baxımından həlli üçün inklüziv yanaşmalar üzərində çalışır. Biz BMT-nin digər qurumları və bölmələri ilə bircə zoraki ekstremizmin aradan qaldırılması üçün baş katibin tədbirlər planının tərtibatında iştirak etmişik. Nəzərdə tutulan tədbirlərdə xüsusən də dini və mədəni kökləri olduğu təqdirdə qütbləşməyə, radikallaşmaya və

dir. "Cənub Qaz Dəhlizi" layihəsinin üzvləri Azərbaycan, Gürcüstan, Türkiyə, Bolqarıstan, Yunanıstan, Albaniya və İtaliyadır. Əminəm ki, sonrakı mərhələdə Balkan ölkələri də layihəyə qoşulacaq.

Şərq-Qərb dəhlizi – İpək Yolu layihəsi üç dövlət – Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə tərəfindən irəli sürülmüşdür. Bu gün o, genişlənməkdədir, Mərkəzi Asiya və Çini, Türkiyədən isə Avropa istiqamətini əhatə edir. Bu, yeni İpək Yolu olacaqdır. Şimal-Cənub dəhlizi də Azərbaycanın fəal iştirak etdiyi layihədir. Bu layihə Şimali Avropa ölkələrini, Rusiya, Azərbaycan, İran, Pakistan və Hindistanı əhatə edir.

Bu layihələr tərəfdaşlıq layihələridir. Çünki bütün bu dövlətlər bir-biri ilə bağlıdır. Əgər siz bir-birinizə bağlı, bir-birinizə arxayın vəziyyətdəsinizsə, o zaman daha çox proqnozlaşdırma bilmə, təhlükəsizlik və əməkdaşlıq olur.

Enerji təhlükəsizliyi və nəqliyyat kimi

prinsipinə uyğun gəlir. Daha dəqiq desək, bu şüar 2030-cu il üçün davamlı inkişaf gündəliyinə uyğundur. Davamlı inkişafın 16-cı məqsədində xüsusi olaraq deyilir: "Davamlı inkişaf naminə sülhsevər və inklüziv cəmiyyətlər təşviq edilməli, hamının ədalətə çıxışı təmin olunmalı və bütün səviyyələrdə səmərəli, məsuliyyətli və inklüziv təsisatlar qurulmalıdır". Davamlı inkişaf sülh və təhlükəsizlik olmadan həyata keçirilə bilməz. Eyni zamanda, sülh və təhlükəsizlik davamlı inkişaf olmadan riskə məruz qalır.

Nasir Əbdüləziz Əl-Nasir zoraki ekstremizm, terrorçuluq, işsizlik və digər problemlərin həllinə gənclərin də yaxından cəlb edilməsinin vacibliyini diqqətə çatdırmışdır. O, qarşıya qoyulan ümdə vəzifələrə nail olmaqda diaqnoz çox vacib rol oynadığını vurğulayaraq bildirmişdir ki, inklüziv cəmiyyətlərin qurulması diaqnoz və inteqrasiya, təhsil,

zoraki ekstremizmə qarşı mübarizə aparmaq planlaşdırılır.

Nasir Əbdüləziz Əl-Nasir yekunda bildirmişdir ki, "mühəribə insanları bəyində başlayır" kəlməsi var və sülhə aparan yol insanların qəlbindən keçir. Ümid edək ki, BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansının təmin etdiyi bu platforma sülhə körpü salmaq üçün insanların bəy-ninə və qəlbinə yol tapacaq".

Daha sonra BMT-nin baş katibi Pan Gi Munun Forum iştirakçılarında video-müraciəti nümayiş etdirilmişdir.

Forumda İspaniyanın xarici işlər naziri Xose Manuel Qarsia Marqallo, Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan çıxış etmişdir.

Forum işini plenar və bölmə iclasları, BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansının Dostları Qrupunun yüksək səviyyəli toplantısı ilə davam etdirmişdir.

"Çaya olan tələbatın 1-2%-i yerli istehsal hesabına ödənilir"

Lənkəran və Astara rayonlarının çay sahələrində ilk yığım prosesi ənənəvi olaraq may ayının ikinci on günlüyündən başlanırsa da, bu il aprel ayında həyata keçirilib.

Düzgün aqrotekniki qulluq və əlverişli hava şəraiti səbəbindən 30 ildən sonra Astara fermerləri ilk dəfə aprel ayında məhsul tədarükünə başlayıblar.

200 hektar ərazidə yığıma başlayan çayçılar plantasiyalarından 450 ton yaşıl yarpaq tədarükünü planlaşdırıb. Aqronom İsrail İsrar-

filovun bildirdiyinə görə, ölkədə ildə adam başına 2,5 kiloqram çay sərf edilir ki, bu da 22 min tondan çox quru çay deməkdir:

"Əgər ötən əsrin 70-80 ci illərində respublikada çaya olan tələbatın təqribən 65-70 %-i yerli istehsal hesabına ödənilirdisə, hazırda bu rəqəm 1-2 % arasında dəyişir".

Mütəxəssis qeyd edib ki, son 10 ildə Astara rayonunda çay plantasiyaları xeyli genişləndirilib: "Salınan çay sahələri yeni ol-

duğu üçün kol-lar tam məhsuldarlığa hələ bir neçə ildən sonra düşəcək. Bu da istehsalın minimum 5-6 dəfəyə qədər artmasına səbəb olacaq".

Qeyd edək ki, rayonda istifadəyə verilən əməl fabrikində müasir avadanlıqlarla qablaşdırılan yerli çay artıq bu ildən xaricə ixrac olunacaq. Bunun üçün lazım olan keyfiyyət sertifikatları da əldə olunub.

Dərman istehsalının bəzi detalları açıqlandı

Aprelin 21-də Bakıda "Azərbaycan İnvestisiya Şirkəti" ASC, "Azərsun Holding" MMC və İranın "Darou Pakhsh" şirkəti arasında Azərbaycanla əzaçılıq məhsullarının beynəlxalq standartlara uyğun istehsalının təşkili haq-

qında Anlaşma Memorandumu imzalandı. Memoranduma əsasən, bircə yeni müəssisə yaradılacaq. Bu müəssisəni "Azərbaycan İnvestisiya Şirkəti" ASC, "Azərsun Holding" MMC və "Darou Pakhsh" şirkəti bircə maliyyələşdirəcək.

"Azərsun Holding"ın Müşahidə Şurasının sədri Abdolbari Goozal bildirib ki, yaradılacaq bircə müəssisənin 51%-i Azərbaycan, 49%-i İran tərəfinə məxsus olacaqdır:

"İlkin mərhələdə geniş tələbat olan 52 adda dərman preparatlarının istehsalı nəzərdə tutulub.

Onların bəzilərinin İranda xammal bazası güclüdür. Biz istəyirik çox müasir bir zavod olsun. Beynəlxalq əzaçılıq şirkətləri də gəlib, o zavodda öz məhsullarını istehsal edə bilsinlər. Mən bu standartı şərt qoydum və razılaşmaya daxil edildim.

Allaha şükür, İran ilə münasibətlər çox yaxşıdır. Bu layihə, İranla Azərbaycan arasında işgüzar hərkətin birinci etabıdır".

Cənab Abdolbari Goozal layihənin ilkin dəyərini də açıqlayıb: "Layihənin ilkin dəyəri 35 milyon dollar civarındadır, amma bu məbləğ arta da bilər".

İş adamı bildirib ki, istehsal olunacaq dərmanların qiymətləri xarici analoqları ilə müqayisədə xeyli münasib olacaqdır.

Abdolbari Goozal əlavə edib ki, zavodda istehsal olunan dərmanlar ixrac da olunacaqdır: "Ən yaxşı, ən yüksək standartda dərman istehsal olunacaqdır. Biz dərmanları dünyada Azərbaycan brendi kimi tanıtmağı qarşıya məqsəd qoymuşuq. Necə ki, "Azərçay"ı tanıtmışıq, dərmanlar da bir brend olaraq tanınmalıdır".

Dərman istehsalı Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının ərazisində həyata keçiriləcəkdir.

Fermerlərə ödənişsiz ipəkqurduları paylanılacaq

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən İrandan və Çindən yüksək keyfiyyətli barama toxumları tədarük edilərək Azərbaycana gətirilib və Qax Damazlıq

İpəkçilik Stansiyasında inkubasiyaya qoyulub. Nazirlikdən verilən məlumatla görə, stansiyada inkubasiya müddəti başa çatmış toxumlardan al-

nan qurdur bəslənilməsi üçün 27 apreldə müəyyən edilmiş bölgü əsasında Ağcabədi, Ağdas, Bərdə, İmişli, Kürdəmir, Sabirabad, Ucar, Yevlax

və Zərdab rayonlarından olan kumçülərə ödənişsiz olaraq paylanılıb. Kumçüləri maarifləndirmək məqsədilə barama qurdurlarının Qax Damazlıq

İpəkçilik Stansiyasından təhvil alınması zamanı onlara ipəkqurdunun bəslənməsinə dair DVD disk, buklet və yaddaş vərəqləri verilib.

Azərbaycan Prezidentinin "Sahibkarlar Günü"nün təsis edilməsi haqqında 21 aprel 2016-cı il tarixli Sərəncamına əsasən, aprelin 25-i ölkəmizdə "Sahibkarlar Günü" kimi qeyd edilir.

Bununla bağlı, aprelin 25-də İqtisadiyyat Nazirliyinin və Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyasının dəstəyi, Azərbaycanda İxracın və İnvestisiyaların Təşviqi Fondunun (AZPROMO) təşkilatçılığı ilə "Sahibkarlar Günü" nə həsr olunmuş Konfrans keçirilib.

İqtisadiyyat Nazirliyinin Mətbuat Xidmətindən Trend-ə verilən məlumata görə, tədbirdə aidiyyəti dövlət qurumlarının, beynəlxalq təşkilatların, xarici ölkələrin Azərbaycandakı ticarət palatalarının nümayəndələri, eləcə də iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində fəaliyyət göstərən 300-dən çox sahibkar iştirak edib.

Sonra Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyasının prezidenti Məmməd Musayev çıxış edərək, ölkədə sahibkarlığın daha da inkişaf etdirilməsi istiqamətində atılan addımların sistemli və ardıcıl xarakter daşdığı, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən son zamanlar imzalanmış sənədlərin, qəbul edilmiş qərarların sahibkarlığın inkişafına verilən böyük dəstəyin göstəricisi olduğunu vurğulamışdır. "Sahibkarlar günü"nün təsis edilməsi münasibəti ilə sahibkarları təbrik edən Məmməd Musayev ölkə sahibkarlarının adından Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə minnətdarlıq etmiş, dövlət başçısının sahibkarlara göstərdiyi dəstəyin ölkə iqtisadiyyatında özəl sektorun rolunu daha da artıracağını vurğulamışdır.

İqtisadiyyat naziri Şahin Mustafayev çıxışında "Sahibkarlar Günü"nün təsis olunmasının sahibkarların fəaliyyətinə verilən yüksək qiymətin, dövlət başçısı tərəfindən sahibkarlığın inkişafına göstərilən böyük diqqət və qayğının növbəti göstəricisi olduğunu vurğulamışdır. Müstəqil Azərbaycanın memarı Heydər Əliyevin

"Sahibkarlar Günü" nə həsr olunmuş Konfrans keçirilib

digər sahələrdə olduğu kimi, iqtisadiyyatın inkişafı istiqamətində gördüyü mühüm işlərdən danışıq naziri Şahin Mustafayev ulu öndərin sahibkarlığın inkişafı ilə bağlı qəbul etdiyi tələyüklü qərarların özəl bölmənin formalaşmasında mühüm əhəmiyyətini qeyd etmişdir.

Bildirilmişdir ki, Heydər Əliyevin 2002-ci ilin 25 aprel tarixində ölkə sahibkarları ilə keçirdiyi görüş sahibkarlığın inkişafında yeni mərhələnin başlanğıcı olduğundan "Sahibkarlar Günü" də məhz aprelin 25-də təsis olunmuşdur.

Diqqətə çatdırılmışdır ki, ümummilli liderin inkişaf strategiyasının Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməsi nəticəsində bu gün ölkəmiz regionun siyasi, iqtisadi və mədəni mərkəzinə, sahibkarlar isə iqtisadiyyatın aparıcı qüvvəsinə çevrilmişdir. Səmərəli dövlət dəstəyi tədbirləri, o cümlədən vergi güzəştlərinin tətbiqi, subsidiyaların veril-

məsi, layihələrin güzəştli şərtlərlə kreditləşdirilməsi, sənaye parklarının və məhəllələrinin, aqroparkların, biznes-inkubatorların yaradılması, maarifləndirici tədbirlər, biznes forum və sərgilərin təşkili və digər tədbirlər nəticəsində ÜDM-də özəl bölmənin payı 80%-i, məşğulluqda isə 74%-i ötmüş, ölkə iqtisadiyyatı şaxələnməmiş, özünütəminat səviyyəsi yüksəlmişdir.

Aparılan iqtisadi islahatlar çərçivəsində biznes və investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması tədbirlərindən danışan nazir Şahin Mustafayev dövlət başçısının iqtisadi islahatlar paketi çərçivəsində ötən ilin sonlarından etibarən sahibkarlığın inkişafı ilə bağlı verilmiş qərarların iqtisadiyyatın davamlı inkişafının təmin olunması baxımından strateji xarakter daşdığı və sahibkarlığın inkişafı üçün yeni dövrün başlanğıcı olduğunu vurğulamışdır.

Qeyd olunmuşdur ki, sahibkarlıq sub-

yehtlərində aparılan yoxlamaların dayanandırılması, lisenziyalaşdırma sisteminin təkmilləşdirilməsi, sahibkarların şikayətlərinə daha həssas yanaşılması məqsədilə Apellyasiya Şuralarının yaradılması, dövlət satınalmalarında şəffaflığın artırılması və ədalətli seçimin təmin olunması, investisiyanın təşviqi və s. özəl sektorun inkişafında xüsusilə əhəmiyyətlidir.

Milli Məclisinin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri, akademik Ziyad Səmədzadə dövlət başçısının rəhbərliyi ilə son dövrdə ölkəmizdə sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafı, biznes mühitinin daha da yaxşılaşdırılması, eləcə də bu sahədə aparılmış islahatlar və qəbul edilmiş qanunvericilik aktlarının önəmini vurğulamışdır.

Kənd təsərrüfatı naziri Heydər Əsədov çıxışında aqrar sahədə sahibkarlığın inkişafından danışmış, Azərbaycan dövlətinin daim, xüsusilə də yeni iqtisadi şəraitdə sa-

hibkarlara dəstəyini davam etdirdiyini vurğulamışdır.

Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri Aydın Əliyev sahibkarların işinin asanlaşması üçün gömrük sahəsində son zamanlar aparılan islahatlardan danışmışdır.

Nazirlər Kabinetinin şöbə müdiri Şahin Sadiqov isə sahibkarlığın inkişafı istiqamətində son zamanlar həyata keçirilən tədbirlər barədə məlumat vermişdir.

Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyasının ölkə üzrə direktoru Aliyev Əzimova təşkilatın qeyri-neft sektorunun inkişafına və sahibkarlığın dəstəklənməsinə göstərdiyi investisiya və məsləhət xidmətləri barədə məlumat vermiş, özəl bölmənin daha da inkişaf etdirilməsinə dair təkliflər səsləndirmişdir.

Konfransda çıxış edən sahibkarlar - "Azersun Holding" MMC-nin prezidenti Abdulbari Goozal, "Rabitəbank" ASC-nin Müşahidə Şurasının sədri Zakir Nuriyev, "Karat Holding" MMC-nin direktoru Taleh Qasimov, "NEON" firmasının baş direktoru Arif Həsənov, "Mətanət A" şirkətinin direktoru Elxan Bəşirov və digər sahibkarlar, Azərbaycan Mikromaliyyə Assosiasiyasının, Azərbaycanın Amerika Ticarət Palatasının, Azərbaycan Banklar Assosiasiyasının, ATİB-in, eləcə də beynəlxalq təşkilatların nümayəndələri Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sahibkarlara daim dəstək göstərdiyini, sahibkarlıq sahəsində həyata keçirilən islahatları və qəbul edilmiş hüquqi aktları böyük razılıqla qarşıladıklarını bildirmiş, sahibkarlığın inkişafına göstərilən diqqət və qayğıya, həyata keçirilən çoxsaylı dəstək tədbirlərinə, "Sahibkarlar Günü"nün təsis edilməsinə görə dövlət başçısına dərin minnətdarlıqlarını ifadə etmişlər.

Sonra özəl bölmənin inkişafı perspektivləri ilə bağlı müzakirələr aparılmışdır.

Tədbirin sonunda ölkə sahibkarları adından Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə müraciət qəbul edilmişdir.

Yazı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondu tərəfindən maliyyələşdirilən "Azad sahibkarlığın və liberal iqtisadiyyatın təşviqi" layihəsi çərçivəsində çap olunub.

ŞƏMKİRDƏ NÜMUNƏVİ TƏSƏRRÜFATLAR YARADILIR

Dünya bazarında neftin qiymətinin bir neçə dəfə aşağı düşməsi, neft ixrac edən ölkə kimi Azərbaycanın iqtisadi vəziyyətinə təsirsiz ötüşməyib. Lakin belə çətin şəraitdə respublikamız özünün iqtisadi sabitliyini, regionda aparıcı rolunu qoruyub saxlaya bilib. Dövlət səviyyəsində həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində əhalinin aztəminatlı təbəqəsinin sosial mühafizəsinə, insanların məşğuliyətinin təmin edilməsinə, xırda və orta biznesin inkişafına diqqət və qayğı artırılır. Yeni iş yerlərinin açılması, daxili bazarın qorunması, ixrac potensialının artırılması istiqamətində məqsədyönlü və təsirli tədbirlər həyata keçirilir.

Mövcud vəziyyətdə çevik və operativ hərəkət etmək üçün dövlət başçısı hər bir qurum qarşısında konkret vəzifələr qoymuşdur. Həmin vəzifələr sırasında aqrar bölmənin yeni çağırışlara uyğun şəkildə inkişafının təmin edilməsi xüsusilə önəm daşıyır.

Respublikamızın iri kənd təsərrüfatı rayonlarından biri olan Şəmkirdə də bu sahədə görülən işlər, həyata keçirilən tədbirlər diqqət çəkir. Öncə qeyd etmək yerinə düşərdi ki, Şəmkir rayonu tərəvəzçilik üzrə ixracçıların məhsul istehsalına görə respublikamızda ön mövqedə dayanır. İqtisadi çətinliklərə, manatın devalvasiyaya uğramasına, rus pulunun məzənnəsinin aşağı düşməsinə rəğmən, şəmkirliyəllərini işdən soyutmayıb. Əkin-səpin və təsərrüfat işləri əvvəlki coşğu ilə davam etdirilir. Bu gün ən çox narahatlıq doğuran problem istehsal olunan məhsulun satışı ilə bağlıdır. Bu istiqamətdə ciddi işlər görülür və yaxın vaxtlarda bunun nəticəsini görə bilərik. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, Şəmkirdə istehsal olunan məhsullar Rusiya bazarlarında çox yaxşı satılır. Rayonda yeni yaradılan Aqropark məhsulun yetişdirilməsindən tutmuş, onun emalı, çeşidlənməsi, qablaşdırılması, həmçinin satışı ilə bağlı mövcud olan çətinliklərin aradan qaldırılmasını, istehsal olunan məhsulun həm respublika daxilində, həm də "Şəmkir" markası ilə xarici ölkələrdə satışını təmin edəcək. Son vaxtlar görülən tədbirlər əhalinin məşğulluğunun təmin edilməsinə öz müsbət təsirini göstərmişdir. Statistika müraciət edək. 2015-ci ildə rayon məşğulluq mərkəzinə 471 nəfər müraciət etmiş

göstərən şəhər və kənd bələdiyyələri mühüm rol oynayır. Ayrılan güzəştli kreditlər hesabına bələdiyyələrin nəzdində yeni istehsal və emal sahələri yaradılır. Hazırda rayon ərazisində 42 bələdiyyə fəaliyyət göstərir. Əgər hər bir bələdiyyə belə təşəbbüslə çıxış edərsə, rayonda yüzlərlə yeni iş yerləri açılmış olar. Uğurlu başlanğıclar və gözəl nümunələr var. Təkcə son iki il ərzində rayonda 45 məhdud məsuliyyətli cəmiyyət yaradılıb ki, bu cəmiyyətlərin köməyi ilə bir sıra layihələr reallaşdırılıb. 2015-ci ilin may ayından fəaliyyət göstərən Şəmkir şəhər bələdiyyəsi tərəfindən «Abad Şəmkir» MMC-nin nəzdində yaradılan «Natural» su və konserv istehsal zavodunda 50 nəfərdən artıq işçi çalışır. Ümumi sahəsi 1,1 hektar olan müəssisədə su yeni yaradılmış Şəmkirçay dəryaçasından götürülür. Burada 5 dondurma xətti fəaliyyət göstərir. İstehsal olunan «Natural» Şəmkir suyu şüşə və plastik qablarda satış nöqtələrinə göndərilir. Şüşə xəttində sutkada 3 min ədəd, plastik xətdə isə 5 min ədəd içməli su doldurulur. Bundan əlavə, müəssisədə şüşə qablarda cəm, mürəbbə, kompot və turşu da istehsal olunur. Avadanlıqlar Türkiyə Respublikasından gətirilib. Hazırda sexdə genişləndirmə işləri aparılır və yaxın vaxtlarda işçilərin sayı 70-ə çatdırıla-

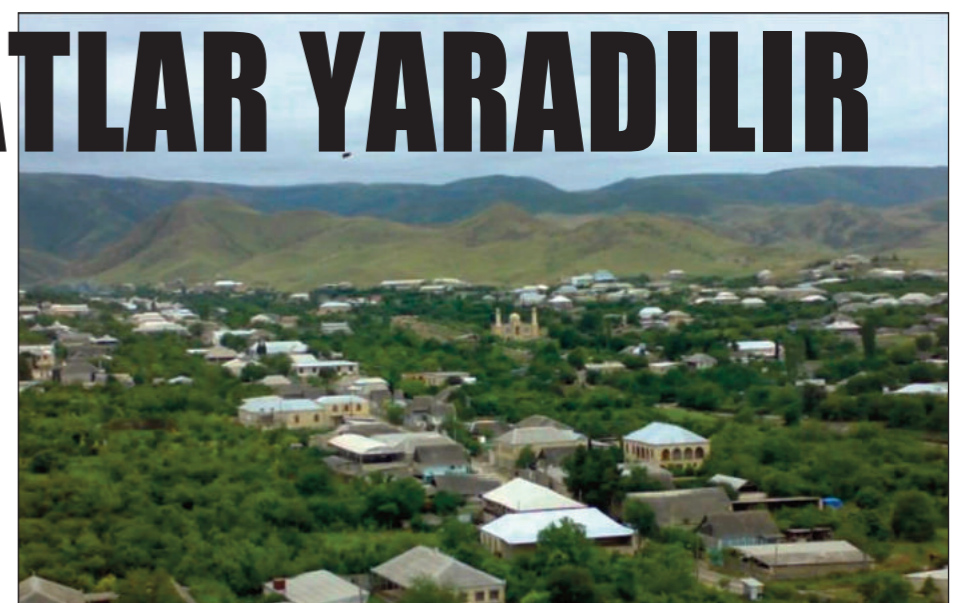
caq. Bundan başqa, həmin bələdiyyənin nəzdində daha bir müəssisə – «Morul tikinti» MMC yaradılır ki, burada 30 nəfər işlə təmin olunacaq.

Cınarlı bələdiyyəsinin nəzdində yaradılan «Şəmkir səbət» kənd təsərrüfatı məhsullarının satış yarmarkasında tikinti işləri son tamamlanma mərhələsindədir. Burada milli memarlıq ornamentlərinə uyğun olaraq taxta konstruksiyalarla 147 ədəd köşk quraşdırılıb. Gələcəkdə burada 300 nəfərə yaxın işçinin çalışacağı nəzərdə tutulur.

Qaracəmirlə kənd bələdiyyəsi tərəfindən təsis edilmiş «Qaracəmirlə» MMC-də quşçuluq təsərrüfatı fəaliyyətə başlayıb. Ümumi sahəsi 50 hektar olan təsərrüfatda «Lindovskiy», «Qubernator» cinsli qaz və «Kana» cinsli hind quşunun yetişdirilməsinə başlanılıb. Sabir kənd bələdiyyəsinin təşkilatçılığı ilə Bakı-Qazax magistrat yolunun üstündə sahəsi 21 hektar olan «İnşaat» bazarında həm satıcılar, həm də alıcılar üçün hər cür şərait yaradılıb. Burada 60-dan çox işçi çalışır.

Çənlibel kənd bələdiyyəsinin yaratdığı «Maral» MMC-nin fəaliyyəti isə dağ turizminin və maraqlılığın inkişafı ilə bağlıdır. Rayonun dağlıq ərazilərində yaradılmış guşədə və təndəzlərdən istirahəti, maralların saxlanması və artırılması üçün hər cür şərait yaradılıb. Burada mövsümi işlərə 75 nəfər, daimi işlərə isə 35 nəfər cəlb olunub.

Kəndlərdə istixana təsərrüfatlarının genişləndirilməsi istiqamətində işlər davam etdirilir. Kənd bələdiyyələrinin ehtiyat fondundan ayrılmış torpaqlardan səmərəli istifadə olunaraq çoxlu sayda yeni istixanalar yaradılır ki, burada pomidor, xiyar, badımcın, bibər, kələm və digər məhsullar yetişdirilir. Hazırda rayon ərazisində 1515 hektardan artıq sahədə qapalı şəraitdə müxtəlif çeşidli tərəvəz məhsulları becərilir. Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin müvafiq sərəncamına uyğun olaraq, istixana təsərrüfatı ilə məşğul olan sahibkarlara dövlətin kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarına verdiyi güzəştli kreditlərdən yararlanmasını imkanı bu sahənin inkişafına əlavə impuls vermişdir. Göründüyü kimi, bələdiyyələr

özəl bölmənin inkişafında, yeni iş yerlərinin açılmasında, məhsul bolğunun yaradılmasında müstəsna rol oynaya bilər. Özünüidarəetmə qurumu olaraq bələdiyyələrin fəaliyyətini yalnız abadlıq-quruculuq, səlhiq-sahman işləri ilə məhdudlaşdırmaq yanlış yanaşma olardı. Fikrimizcə, Şəmkir rayonunda bələdiyyələrin təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı olan müsbət təcrübənin respublikamızın bütün bölgələrində geniş təbliğinə və yayılmasına ehtiyac vardır.

Şəmkir rayonunda tərəvəz məhsulları ilə yanaşı, bostan, dənli və paxlalı bitkilərin, o cümlədən meyvəçiliyin və üzümçülüğün inkişafı sahəsində böyük potensial mövcuddur. Açıq demək lazımdır ki, sözügedən sahənin inkişaf səviyyəsi qaneedici deyil. Hələ ki, təsərrüfatlar istər yem, istərsə də qida məhsullarının istehsalı sərindən geri qalırlar. Deyilən istiqamətlər üzrə ciddi tədbirlərin həyata keçirilməsinə ehtiyac duyulur və artıq rayonun Qaracəmirlə kəndi ərazisində müəyyən tədbirlərin görülməsinə başlanılıb. Belə ki, 32 hektar sahədə Gürcüstan Respublikasından gətirilmiş «Abaşa» sortu adlanan qida qarğıdalısının səpini aparılıb. Bundan əlavə, 10 hektar sahədə quru lobya bitkisinin səpini aparılacaq. Gələcəkdə hər iki sort üzrə yerli toxumçuluq təsərrüfatlarının yaradılması nəzərdə tutulur.

Açıq demək lazımdır ki, respublikamızda bir çox bitki növləri üzrə yeni dəyişdirilmiş toxumlardan istifadə olunur. Bu sahədə boşluqları doldurmaq üçün yerli ənənəvi toxum sortlarının və növlərinin yara-

dılmasına ciddi ehtiyac vardır. Qaracəmirlə kəndində əkilən qarğıdalının hər hektarından 120-125 sentner məhsulun götürülməsi nəzərdə tutulur ki, həmin məhsulun bir hissəsi toxum materialı kimi tədarük edilib saxlanılacaq, digər bir hissəsindən çörək, kökə, qrupa və digər məmulatlar hazırlanaraq satış məntəqələrinə göndəriləcək. Ekoloji cəhətdən təmiz, vitaminlərlə zəngin olan həmin məhsulların qiyməti də yerli istehsal olduğuna görə istehlakçıları razı salacaq. Lobyia bitkisi kalorısına görə ət məhsullarına yaxındır və bir çox ölkələrin qida rasionunda bu məhsul üstünlük təşkil edir. Oduur ki, Azərbaycanda lobyia, soya, qreçka (qarabaşaq), mərci, noxud və s. kimi məhsulların istehsalının artırılmasına ehtiyac vardır. Bu həm ərzaq təhlükəsizliyinin təmin olunması, həm ekoloji təmiz məhsulun bazara çıxarılması, həm də əhalinin məşğulluğunun təmin edilməsi baxımından əhəmiyyətlidir.

Cari ildə Qaracəmirlə fermerləri bol məhsul əldə etmək əzmi ilə çalışsınlar. Gələcəkdə əkin-səpin sahələri genişləndiriləcək və emal müəssisələri yaradılacaq. Lakin lazım olan avadanlıqlar xarici ölkələrdən alınıb gətirilməlidir ki, bunun üçün xeyli miqdarda maliyyə vəsaiti tələb olunur. Həmin vəsait onlar güzəştli şərtlərlə Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu xətti ilə əldə edə bilərlər.

Zülfü İLYASOV,
İqtisadiyyat vəziri
bölgə müxbiri,
Şəmkir rayonu

Международный Союз экономистов (МСЭ) — международная независимая общественная организация. Ежегодно члены МСЭ собираются, чтобы обсудить острые проблемы современного мира и вместе выработать пути их решения.

20 апреля 2016 года в г. Москве, Круглом зале «Президент-отеля» состоялась XXV Юбилейное Собрание членов Международного Союза экономистов, посвященное 25-летию деятельности. Тема Собрания: «Современный мир: новая экономическая реальность». В Собрании приняли участие более восьмидесяти процентов членов Международного Союза Экономистов.

СОВРЕМЕННЫЙ МИР: НОВАЯ ЭКОНОМИЧЕСКАЯ РЕАЛЬНОСТЬ

Поздравление направленное Пан Ги Муном, Генеральным секретарем ООН

Усилия Международного союза экономистов по привлечению внимания к проблемам развития, налаживанию конструктивного диалога, посвященного ликвидации бедности и дискриминации любого рода, а также продвижению целей устойчивого развития и обеспечения благополучия общества приобретают особую важность.

Я призываю вас продолжить славную историю предоставления членами МСЭ экспертных оценок, рекомендаций и оказания иной помощи за прошедшую четверть века в то время, когда все мы будем работать над реализацией наших общих целей и построением лучшего будущего для всех жителей планеты.

Во восторженном обсуждении заявленной темы приняли участие ведущие ученые, эксперты, представители государственных структур и деловых кругов Российской Федерации и дру-

гих стран, представители национальных и международных экономических организаций, Чрезвычайные и полномочные послы различных государств в РФ, представители молодежных организаций.

Также было заслушано обращение Вице-президента Международного Союза Экономистов, академика НАНА Зияда Самедзаде.

Россия на политико-экономической карте мира сегодня и завтра

Мы живем в трудное время. Время, когда растет напряжение в ряде регионах мира. Конфликты перерастают в полноценные военные действия, и косвенно в них вовлечены практически все ядерные державы. Авторитетные эксперты считают, что сохранение мира в значительной мере зависит от благоразумия и масштаба личности политиков стоящих во главе больших государств. Идут негативные процессы, которые делают необходимым смену моделей мирового экономического развития.

Глобальный экономический кризис подтвердил, что некоторые фундаментальные основы экономической теории и существующая система управления мировым рыночным хозяйством оказались недееспособными, так как не смогли предотвратить множество глобальных негативных социально-экономических процессов. Как оказалось, в условиях глобализации, координация экономических механизмов и выстраивание моделей развития требуют более широкого подхода - в частности, новых принципов участия государств в экономике.

Происходящие процессы демократизации, осуществление политических и экономических реформ, естественно, имеют важное значение прежде всего для самой России, руководители которой несмотря на ограничения избрали курс на диверсификацию экономики, на ослабление зависимости национальной экономики от сырьевых ресурсов, цен на нефть. Это особенно необходимо в условиях глобали-

зации, которая наряду с преимуществами, ограничивает национальные суверенитеты. Россия - страна вносящая весомый вклад в развитие мировой культуры делает многое для защиты традиционных ценностей от односторонней оценки глобализации.

Скорейшая ликвидация напряженности между Турцией и Россией, которая возникла в последнее время, отвечает интересам сторон и может послужить предотвращению нежелательных процессов в регионе. Сегодня все страны мира должны действовать координировано, для предотвращения мировых катаклизмов, эффективной борьбы с международным терроризмом. Убежден, действуя вместе, мы сделаем мир стабильным и безопасным, обеспечим условия для развития всех государств и народов.

Испокон веков взаимоотношения России и Азербайджана строились на основе дружбы и добрососедства. У нас есть общее богатство - Каспий - море мира, сотрудничества. Существующие между прикаспийскими странами отношения дружбы и сотрудничества - гарант мира и безопасности на Каспии. Важен также и геополитический фактор сотрудничества наших стран. Азербайджан ведет политику добрососедства с граничащими странами, и многие проекты реализует совместно с Россией. Так Азербайджан, Иран и Россия работают над вопросом создания коридора "Север-Юг" между тремя странами, причем не только транспортный, но и энергетический.

Заместитель генерального директора ООН Грете Фарем.

Я хотела бы передать мои искренние поздравления всем членам Союза и поблагодарить Вас за те усилия, которые вы прилагаете для налаживания конструктивного диалога между странами с целью достижения экономического прогресса и процветания.

В Организации Объединенных Наций я возглавляю подразделение, отвечающее за реализацию проектов и программ, которое носит название «Управления ООН по обслуживанию проектов (ЮНОПС)».

Ежегодно мы реализуем проекты общей стоимостью около 1,4 млрд. долларов США в более чем 80 странах с целью оказания им помощи и развития. Наши партнеры призывают нас на помощь, когда им нужно расширить свои собственные возможности, ускорить процесс реализации проектов, снизить риски, повысить экономическую эффективность и качество выполнения работ.

В 2015 году были согласованы и приняты такие программы, как «Цели устойчивого развития» (ЦУР), соглашение, разработанное в Париже по итогам Рамочной конвенции ООН об изменении климата (СОР 21), и Рамочное соглашение в области финансирования и развития. Генеральный секретарь ООН Пан Ги Мун называет эти соглашения в совокупности Повесткой дня на период до 2030 года.

Первый вице-президент генеральный директор МСЭ, академик В.Н.Красильников.

Появление Международного Союза Экономистов было не следствием этих событий, а явилось закономерным результатом стремления многих людей и организаций из разных стран, занимающихся вопросами экономики, объединиться не на политической или идеологической платформе, а на основе профессиональных интересов. Организация Объединенных Наций и другие авторитетные международные структуры всячески поддерживали и содействовали созданию таких объединений, действующих не в интересах каких-то отдельных стран или государств, а на благо всего человечества.

Директор Института мировой экономики и международных отношений (ИМЭМО) РАН, академик РАН А.А.Дынкин.

Стало уже банальностью говорить о том, что мы живем в турбулентном мире с повышенной неопределенностью. Актуальна постановка вопроса: каким образом попытаться уменьшить эту неопределенность?

Мы исчерпали модель развития, во многом связанную с мировыми нефтегазовым рынком. Именно поэтому резкое падение цен на ресурсы стало серьезным ударом. Но у нынешнего кризиса есть и положительные эффекты. Во-первых, это был замкнутый круг: корпорации занимали за границей, а чтобы выплачивать долги, сокращали издержки. Во-вторых, некоторые сектора экономики, в том числе сельское хозяйство, получили очень сильный толчок для развития. В-третьих, еще никто не смог слезть с нефтяной иглы при высоких ценах на нефть. Сегодня у нас просто нет другого выхода, кроме как диверсифицировать экономику - сделать ее более разнообразной и устойчивой.

Снижение рисков в экономике России может достигаться через совершенствование всех слагаемых инвестиционного процесса и предпринимательского климата. Например, в таможенном администрировании мы по-прежнему неконкурентоспособны. Так, растаможивание контейнера в порту Владивосток длится четверо суток, а в соседнем порту Далянь (раньше Дальний) - 18 мин.

С.Ю.Глазьев Советник Президента РФ, академик РАН

Создавая интегральный строй, сочетающий преимущества рыночной самоорганизации и стратегического планирования. Китай, Индия, азиатские государства гармонизируют интересы социальных групп на основе политики опережающего развития. Выбор между этими противоположными по своим социально-политическим результатам сценариям лежит целиком в плоскости государственной экономической политики. Если она останется неизменной, Россия скатится в катастрофический сценарий. Если будет реализована политика опережающего развития на основе нового технологического

уклада, путем сочетания стратегического планирования и рыночной конкуренции. Россия совершит свое экономическое чудо.

А.А.Граммы Директор Института Европы РАН, д.и.н.

Корень кризиса в деньгах или в человеческой природе? Рыночные отношения расщепляют человека или сами страдают от темных сторон человеческой природы? Другими словами, есть ли у рынка мораль и может ли мораль выжить в рыночных условиях?

Для Милтона Фридмана или для Фридриха фон Хайека деньги и рынки всегда были не только «делом техники», но и элементами определенной веры, мировоззрения, философии жизни. Логика рыночного товарообмена и производства переносилась на политэкономии в целом, на социальные отношения. Стремление к личной выгоде переводилось в категорию добродетелей.

Судя по всему, роль денег продолжает расти; рыночные отношения все глубже проникают в политическую надстройку; торговые войны уступают место войнам валютных курсов; деньги, точнее, контроль над ними, становятся важным инструментом соперничества государств.

Г.Х.Попов, Президент МСЭ, академик РАЕН

Главное в Новой Цивилизации - человек как высшая ценность. Но неэкономический, а разумный. Разумный человек заботится о себе и о всем человечестве как главным факторе решения и личных, общих проблем. В итоге - разумный эгоизм и разумный коллективизм.

Для разумного человека главное - не удовлетворение потребностей. Он, конечно, должен есть, но прежде всего, он должен думать, как правильно есть? Как правильно одеваться? Как правильно жить? Главной потребностью разумного человека является развитие Интеллекта.

Представляем вниманию читателей выступление заместителя председателя Союза Экономистов Азербайджана, к.э.н., доцента АЗГЭУ Ельшад Сamedзаде.

Уважаемые участники юбилейного мероприятия! Мы сердечно поздравляем Международный Союз Экономистов (МСЭ) с 25-летием от имени Союза Экономистов Азербайджана, желаем творческих успехов.

Если резюмировать состояние мира и мировой экономики за эту четверть века, то можно сказать, что мир перешагнул в третье тысячелетие, ознаменовал и новые национальные суверенитеты и локальные очаги противодействия, уносящие и людские жизни и культурное наследие всего человечества, которые повысили риск глобального вооруженного столкновения. Весь этот позитив и негатив проектировался и на мировую экономику. За этот короткий исторический промежуток времени мировую экономику потрясли

два экономических кризиса, увеличился мировой ВВП, но еще больше увеличился объем финансовых деривативов национальным и наднациональным юрисдикций. Этот временной отрезок также характеризовался как пе-

риод резкого роста и резкого падения мировых цен на энергоносители, тем самым пошатнув структуру мирового хозяйства и экономики суверенных государств. Была усилена роль региональных организаций в частности в Европейском и Евразийском пространстве а также, переносится центра тяжести глобальной экономики в сторону Юго-Восточной Азии.

Усилилась роль международных неправительственных организаций, а также повысился статус "науки экономика" как царицы общественных наук. Эти мега тренды помогли МСЭ взойти на волну успеха. Но на самом деле это лишь попутный ветер. Все намеченное стало реальностью благодаря авторитету и самоотверженному труду руководства и всей замечательной команды МСЭ.

Столица Азербайджана становится одним из центров мировой гуманитарной мысли. В

Баку проходят глобальные форумы, в которых участвуют ученые из России, Казахстана, стран СНГ и других частей света. Мне стало очень приятно, когда месяц назад на Московском Экономическом Форуме наши российские коллеги отметили вклад моей родины в развитие мировой гуманитарной мысли, созданий площадки для обсуждения насущных проблем человечества. И конечно, все мероприятия подобного высокого уровня базируются усиливающейся национальной экономики. За последние 25 лет мировая экономика выросла примерно в 4 раза, достигнув 72 трлн. долл. США. Тогда как экономика Азербайджана выросла в 21,7 раза, составив 53 млрд. долл. США (данные АЗСТАТ).

Союз Экономистов Азербайджана является таким мостом между научной элитой, собранной под зонтом МСЭ и учеными Азербайджана. Мы всегда чувствуем поддержку со стороны МСЭ и выражаем благодарность.

Наш союз за последние 5 лет выпустил "Большую Экономическую Энциклопедию" в 7 томах, в котором даны более 14 тысяч экономических терминов, а также более 20 биографий ученых экономистов членов МСЭ, книгу про экономику Азербайджана в годы Второй Мировой войне «Нефть Баку ключ к победе. Славное прошлое. Яркое будущее» приуроченному 70-летию победы в Великой Отечественной Войне, книгу "Китай в глобальной экономике" и т.д.

Мы за углубление связей, например, готовимся к участию на Астанинском Экономическом Форуме. Надеемся, что наше сотрудничество окажет весомый вклад на переход наших стран на качественно новый этап экономического развития, а выражаясь ООН-ским термином, на путь устойчивого развития. Благодарю за внимание и еще раз поздравляю!

Не гнаться за многим, стремиться к глубине. Суть величия – не количество, а качество. Превосходное всегда единично и редко; чего много, тому цена невелика.

Бальтасар Грасиан-и-Моралес - испанский писатель, выдающийся представитель литературы барокко, философ

ПАРАДОКС «ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ БЕЗ РОСТА» ИЛИ «ЭКОНОМИЧЕСКИЙ РОСТ БЕЗ РАЗВИТИЯ»

В годы XXI века экономисты ведущих стран мира и аналитики между-народных экономических организаций весьма активно стали дискутировать о вопросе темпов экономического роста. Общеизвестно, что экономический рост является важнейшей социально-экономической целью развития общества. Рост общественных доходов позволяет повышать уровень и качество жизни населения, создает материальную и технико-технологическую базу для решения возникающих социально-экономических проблем и обеспечения безопасности страны.

На сегодняшний день можно привести целый ряд типов экономического роста. Это - устойчивый рост, длительный рост, нулевой рост, равновесный рост, сбалансированный рост, экстенсивный и интенсивный рост, качественный рост, инклюзивный рост. Каждый из типов роста имеет свое объяснение - не будем вдаваться в подробности. Однако в последние годы все активнее обсуждается вопрос качества экономического роста.

Современное рыночное хозяйство предъявляет новые требования к качеству экономического роста. Экономический рост должен обеспечиваться, прежде всего, за счет внедрения в производство достижений научно-технического прогресса, применения ресурсосберегающих технологий, повышения качества выпускаемых товаров и оказываемых услуг. Экономический рост должен соответствовать требованиям, устанавливаемым законодательством, в целях сохранения экологически чистой среды для жизне-деятельности человека.

Здесь уместно привести важность повсеместного развития «зеленой экономики». «Зеленая» экономика - это экономика, направленная на сохранение благополучия общества, за счет эффективного использования природных ресурсов, которые в настоящее время подвержены истощению (полезные ископаемые) и рациональное использование неисчерпаемых ресурсов. «Зеленая экономика» предусматривает устранение зависимости между использованием ресурсов и экологическими последствиями от экономического роста.

Человечество больше не может себе позволить наращивать производство количественно, потому что это безвозвратно уничтожает природные ресурсы (нефть, газ, уголь, древесина и т.п.). Но вот рост качества производства не за счет дополнительных ресурсов, а за счет увеличения вложенных усилий может быть практически неограниченным. Значит необходимо осуществить переход с количественного роста производства на рост качества. Это потребует не только законодательных мер, но и психологической перестройки в отношении между людьми. Если добротна сделанная вещь (товар, оборудование, запчасти и т.п.) проработает вместо года десять лет, то человечеству потребуются в десять раз меньше ресурсов. Всем известно (немецкое качество) това-

ров, которое стало синонимом слова «высокое качество» у потребителей по всему миру.

То есть, высокие темпы могут достигаться за счет ухудшения качества экономического роста, а, низкие и даже отрицательные темпы роста могут сопровождаться ростом потребительской удовлетворенности благодаря выпуску более качественной продукции. Поэтому многие экономисты считают, что в стабильном обществе предпочтительнее невысокие (1-2% в год), но устойчивые темпы экономического роста.

В определенном смысле в экономической практике имеет место парадоксальное явление: развитие целого ряда стран можно представить двумя моделями «развитие без роста» и «рост без развития».

Для «развития без роста» характерен незначительный прирост ВВП при высоком уровне ВВП на душу населения. Такой тип развития имеет место в развитых странах (страны ЕС, США, Япония и др.). В таких странах жителям обеспечено высокое качество жизни, в производстве внедрены новейшие достижения научно-технического прогресса, средства направляются в долго-срочные инвестиционные проекты социальной, экологической, инновационной направленности. Данному типу стран характерен - медленный рост, с высокой долей потребления и завышенным курсом национальной валюты. Эти страны можно назвать - «общество потребления».

Развитые страны во многом исчерпали ресурс роста, население в них уже потеряло былой энтузиазм (исчезла «американская мечта», идеалы японской семьи-фирмы, английский патриотизм). Население развитых стран хочет слишком много потреблять. Оно разучилось беречь и не видит смысла в дальнейшем экономическом росте, в отказе от сегодняшнего потребления ради завтрашних благ. Распространение индивидуализма также не способствует самоограничению ради большего потребления у своих детей.

То есть, развитые страны уже почти достигли предела своего роста. И эти пределы определяются вовсе не ограничением природных ресурсов или экологической катастрофой - потребности людей почти максимально удовлетворены, количественный рост человеку больше не нужен. Достигнутый уровень безопасности и экономического развития в развитых странах почти максимален. В результате научно-технического прогресса и новых изобретений потребности начинают удовлетворяться еще лучше фактически за счет тех же ресурсов.

Концепция «рост без развития» применима в основном к развивающимся странам, которые обеспечивают экономический рост, не сопровождающийся повышением уровня жизни их населения (Вьетнам, Индонезия, Нигерия, Бангладеш и др.). Источником роста ВВП в этих странах является экстенсивное использование природных, материальных и трудовых ресурсов. Распределение результатов роста происходит крайне неравномерно,

увеличивается расслоение общества, усугубляя, таким образом, относительную бедность. Еще одна черта, характеризующая особенность данного развития, это - быстрый экономический рост с высокой долей инвестиций и заниженным курсом национальной валюты. Такой тип стран можно охарактеризовать, как «общество роста».

Развивающиеся страны растут, и будут продолжать расти - им есть куда тянуться. Образ общества потребления развитых стран - хороший стимул их дальнейшего экономического роста.

Пределы роста человек устанавливает себе сам, а вовсе не ограниченные природные ресурсы или экологические и другие внешние проблемы. И в развитых странах человек достиг этих пределов. Период высоких темпов экономического роста кончился. Нынешнее состояние экономики развитых стран, с незначительными темпами роста - это теперь будет их обычное, нормальное состояние. Все новое развитие теперь доступно за счет простого переструктурирования производства.

Нет смысла больше ставить в главу угла экономической политики темпы экономического роста. Они больше не показатель успеха для развитых стран. Улучшение структуры потребления - вот цель, и она может достигаться даже при экономическом спаде. А экономический спад, или экономический кризис свидетельствует, что национальной экономике необходима переструктуризация для лучшего удовлетворения потребностей населения.

В условиях Азербайджана мы можем видеть высокие темпы роста в период 2001-2010 годов и снижение в настоящий период. Как известно высокие темпы экономического роста были связаны с нефтяным фактором, падение темпов с четырехкратным падением мировых цен на нефть и глобальным экономическим кризисом. Так что можно сказать в нашем случае? Нам представляется, что нефтяная стратегия Великого Лидера Гейдара Алиева сыграла определяющую роль в становлении и развитии национальной экономики. За счет нефтедолларов поступивших в страну были реализовано множество инфраструктурных проектов, повысился уровень жизни населения, получили развитие регионы Азербайджана. Вместе с этим, Президент Азербайджана Ильхам Алиев поставил перед страной новые цели - ускоренное развитие нефтяного сектора экономики, повышение экспортного потенциала страны за счет продукции (товаров) нефтяного сектора, импортозамещение.

Приоритетом ускоренного развития нефтяного сектора национальной экономики, на наш взгляд, должны стать высокотехнологические отрасли (информатика, космическая промышленность, машиностроение, химическая промышленность, фармацевтика),

транспортный комплекс, агропромышленный комплекс, туристическое хозяйство, малый бизнес.

То есть перед национальной экономикой ставится задача переструктуризации. В определенной степени имеет место переход от количественного роста к качественному. Такой переход в условиях сложной геополитической обстановки обуславливает необходимость мобилизации всех ресурсов общества, в том числе созидательную активность населения страны. Достижение поставленной цели было бы невозможно без идеологии, построенной на принципах со-

циальной справедливости и общности интересов политического руководства страны и населения, так как только в этом случае выстраиваются соответствующие инфраструктура и технология эффективного государственного управления, и создается основа для длительного горизонта планирования экономики и видения населением перспектив социального развития.

Таким образом, положительно зарекомендовавшая себя азербайджанская модель социально-экономического развития не является чем-то застывшим во времени, она

Руфат КУЛИЕВ
д.э.н., профессор, заведующий кафедрой Азербайджанского Технического Университета, Депутат Милли Меджлиса Азербайджанской Республики

трансформируется в соответствии с новыми реалиями мировой экономики. И задача ускоренного роста нефтяного сектора подтверждается статистическими показателями за январь-март сего года: при падении ВВП страны за этот период на 3,5%, рост нефтяного сектора составил 5,1%.

Здесь уместно привести слова Президента Азербайджана Ильхама Алиева сказанные им во Вступительной речи на заседании Кабинета министров, посвященном итогам первого квартала года и предстоящим задачам: «Сегодня нефтяной сектор составляет основную часть экономики Азербайджана. Мы добились этого и в дальнейшем, конечно, должны постараться, чтобы нефтяной сектор имел еще больший вес и в нашей экспортной структуре».

“Günay Sığorta” ASC-nin 31 dekabr 2015-ci il üçün balans hesabatı

Table with 3 columns: İllin əvvəlinə, Hesabat dövrünün sonuna, and sub-headers for Aktıvlər and Kapital. Rows include various financial metrics like 'Torpaq, tikili və avadanlıqlar', 'Qeyri-maddi aktıvlar', 'Sığorta ehtiyatlarında təkrarsığortaların payı', etc.

Table with 3 columns: İllin əvvəlinə, Hesabat dövrünün sonuna, and sub-headers for Kapital və Öhdəliklər and Kapital. Rows include 'Ödənilmiş nominal (nizamnəmə) kapitalı', 'Kapital ehtiyatları', 'Sığorta ehtiyatları', 'Qarşılıqlı ödəmə tədbirləri fondu', etc.

Table with 3 columns: Məbləğ, and sub-headers for Gəlirlər, Xərclər, and Cəmi Gəlirlər. Rows include 'Əsas əməliyyat gəliri', 'Xalis sığorta ehtiyatlarının dəyişməsi (müsbət və ya mənfi)', 'Cəmi gəlirlər', etc.

Table with 3 columns: Göstəricilərin adları, Hesablanmışdır, Faktiki ödənilmişdir. Rows include 'Mənfəətdən vergi', 'Əlavə dəyər vergisi', 'Gəlir vergisi', etc.

AUDİTOR RƏYİ
AUDİTOR OPINION
SERİYA BV № - 072717

“Günay sığorta” Açıq Səhmdar Cəmiyyətin Rəhbərliyi:

Maliyyə hesabatları haqqında hesabat
Mən, sərbəst auditor Vali Oruc oğlu Bayramov “Günay sığorta” Açıq Səhmdar Cəmiyyətin 31 dekabr 2015-ci il tarixinə hazırlanmış və konsolidə edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan, 31 dekabr 2015-ci il tarixinə bitən il üzrə mənfəət və zərər, kapitalda dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında konsolidə edilmiş hesabatlardan, eləcə də əsas mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalından və digər izahlı qeydlərdən ibarət konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının auditini aparırdım.

Rəhbərliyin maliyyə hesabatları ilə bağlı məsuliyyəti - Rəhbərlik konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının Bəyənəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartları əsasında hazırlanmasına və düzgün təqdimatına cavabdehdir. Rəhbərliyin məsuliyyət sahəsinə aşağıdakı vəzifələr daxildir: maliyyə hesabatlarının saxtələşdirilməsinə və ciddi təhlillərə yol vermədən hazırlanmasına və düzgün təqdimatı üçün daxili nəzarət sisteminin planlaşdırılmasına, tətbiqi və aparılmasına; müvafiq mühasibat uçotu normalarının seçilməsinə və tətbiqi; və sərəfətə müvafiq mühasibat uçotu ehtimallarının hazırlanmasına.

Audit zamanı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında əks olunan məbləğ və açıqlamaları təsdiq edən audit sübutlarının əldə edilməsi üçün proseduralar yerinə yetirildi. Bu proseduralar auditorün mühakiməsindən, o cümlədən maliyyə hesabatlarında səhv və saxtələşməyə bağlı ciddi təhlif risklərinin qiymətləndirilməsindən əsaslı olaraq seçildi. Həmin riskləri qiymətə endirərək, auditor zərərli mühasibat uçotu ehtimallarının planlaşdırılmasına məqsədlə müəssisə tərəfindən maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsi ilə bağlı olan daxili nəzarət sistemini nəzərdən keçirdi, lakin bu zaman müəssisənin daxili nəzarət sistemini səmərəliliyi barədə ray bildirmək məqsədini qarşısına qoydu. Audit vaxtına qədər maliyyə hesabatlarının təhlif riskləri mühasibat uçotu siyasətinin və verilən mühasibat ehtimallarının müvafiqliyinin, eləcə də konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatı onların qiymətləndirilməsi daxildir.

ƏLAVƏ DƏYƏR VERGİSİNİN YARANMASI VƏ TƏKAMÜLÜ

(Əvvəli ötən sayımızda)

Cədvəldən göründüyü kimi, ilkin mərhələdə aşağıdakı ölkələr öndə gedirdi:

- Qərbi Avropa ölkələri (AİB-in satış vergisinin unifikasiya olunmuş forma kimi ƏDV-ni qəbul etmək qərarından sonra);
- Latın Amerikası ölkələri (Braziliyanın təşəbbüsünün ardınca)

1980-ci illərin sonundan bu verginin yayılması sürətlənir və onu aşağıdakı ölkələr tətbiq edirlər:

- Keçid iqtisadiyyatlı əksər ölkələr;

- Başlıca olaraq, Afrikada, eləcə də Asiya-Sakit Okean regionunda yerləşən çoxlu sayda inkişaf etməkdə olan ölkələr;
- 1980-ci ilə qədər, demək olar ki, ƏDV-ni qəbul etməyən kiçik adalar.

Hazırda dünyanın 137 ölkəsində ƏDV tətbiq olunur (2001-ci ilin aprelində 123 ölkə idi).

ƏDV daxilolmaları orta hesabla bütöcnin bütün vergi daxilolmalarının 27%-ni və ÜDM-in 6%-ni təşkil edir.

ƏDV-nin tətbiqi 80-90-cı illərin global vergi islahatlarının əsas istiqamətlərindən biri idi. Dünyanın bir çox ölkələrində ƏDV-nin bu qədər geniş yayılması və onun tanınması bir sıra səbəblərlə izah olunur:

- Əksəriyyət dövlətlərdə ƏDV topdanasatış ticarətdən vergilərin və kaskad dövrüyə vergilərinin əvəz edilməsi qismində tətbiq olundu ki, bu vergilərin iqtisadi səmərəsi sərbəst xarakterə malik idi, yaxud istehsalın şaquli inteqrasiyasını stimullaşdırırdı. Bu, ƏDV-nin istehlak vergisini qiymətlərə, istehsal və istehlakın səmərəliliyinə, istehlak seçiminə nisbətə daha neytral etməyə imkan verir. ƏDV sistemi zamanı müəssisə və təşkilatların alqaları yox (son qeyri-istehlak istehlakından başqa), ev təsərrüfatlarının istehlakı vergi qoymaya məruz qalır.
- ƏDV daha geniş vergi baza-

sına malikdir, belə ki, təkcə pərakəndə ticarət yox, həm də müəssisələrin bütün qeyri-istehsal alqaları bu vergiyə cəlb olunur. Burada müəssisələr son istehlakçı kimi çıxış edirlər. Verginin ödənilməsindən azad olan (lakin sıfır dərəcəyə malik olmayan) bütün fəaliyyət sferalarının müəssisələrinin alqaları da vergiyə cəlb olunur.

• ƏDV ərazi prinsipləri vasitəsilə beynəlxalq ticarət qiymətlərində vergi təhriflərini (səhvlərini) azaltmağa imkan verir, yəni ya istehlakçıların, ya da istehsalçıların qiymətlərini tarazlaşdırmağa şərait yaradır.

• Dünyada ən çox yayılmış metod – hesab-fakturdan istifadə etməklə əlavə metodla ƏDV-nin tutulması – daha asan inzibatlaşır və verginin ödənilməsindən yayınmaqla daha səmərəsi sərbəst xarakterə malik idi, yaxud istehsalın şaquli inteqrasiyasını stimullaşdırırdı. Bu, ƏDV-nin istehlak vergisini qiymətlərə, istehsal və istehlakın səmərəliliyinə, istehlak seçiminə nisbətə daha neytral etməyə imkan verir. ƏDV sistemi zamanı müəssisə və təşkilatların alqaları yox (son qeyri-istehlak istehlakından başqa), ev təsərrüfatlarının istehlakı vergi qoymaya məruz qalır.

• ƏDV-nin tutulması texnikasının istehsalın bütün mərhələlərində vergi yığımını təmin etməsi səbəbindən vergi qoyma texnikasının mürəkkəbləşməsi

zamanı pərakəndə ticarət dövriyyəsi dinamikasının konyuktura təərəddüdləri ilə əlaqədar vergi daxilolmalarının kəmiyyətinin sabitliyi artır.

Ciddi desək, sadalanmış dəlillər (arqumentlər) məhz ƏDV-nin tətbiq edilməsinin xeyrinə arqumentlər deyil, çox güman ki, satışdan müxtəlif vergi növlərinin həmin anda tutulmasından imtina edilməsi əsaslandırır. Federal ƏDV-nin olmadığı dünyanın ən böyük ölkələri (əhəlinin sayına görə) Hindistan və ABŞ-dir. Lakin bu ölkələrdə də son onilliklər ərzində federal satış vergisinin əlavə dəyər vergisi ilə əvəz edilməsi haqqında intensiv diskussiyalar gedir.

ƏDV-ni tətbiq etməyən qalan ölkələri iki qrupa bölmək olar. Birinci qrupa əhəlinin sayı 27 milyon nəfər olan ölkələr aiddir, lakin bu ölkələrin 30%-ində əhəlinin sayı 500000 nəfərdən az əhali təşkil edir. Başqa sözlə, bu dövlətlər ada dövlətləridir. Belə ölkələrin iqtisadiyyatı üçün ƏDV-dən bütöcnə daxilolmalar, görünür ki, geniş vergi bazası, gömrük vergiləri ilə müqayisədə çox da vacib deyil. ƏDV-nin nisbətən az yayıldığı ikinci qrup ölkələrə Şimali Afrikanın və Yaxın və

Orta Şərqi dövlətləri aiddir. Bu ölkələrdə ƏDV-nin olmaması müəyyən dərəcədə təbii resurslardan gələn gəlirlərin olması ilə izah olunur. Lakin bu ölkələrdə bütöcnə gəlirlərinin müxtəlifləşməsi arzusu ƏDV-nin tətbiqinə gətirib çıxara bilər.

ƏDV-nin dərəcələri müxtəlif ölkələrdə fərqlənir. 1989-cu ildən Fransada üç vergi dərəcəsi – tütün və alkoqollu içkilərə 28%, 18,6% (əsas dərəcə) və 5,5% (azaldılmış dərəcə) fəaliyyət göstərir. Avstriyada ƏDV-nin əsas dərəcəsi 20%-dir. Lakin ƏDV-nin maksimum dərəcəsi (avtomobillərə – 32%) və minimum dərəcəsi (mənzil haqqı, məhsullar – 10%) mövcuddur.

Ümumiyyətlə, Aİ (Avropa İttifaqı) üzvü olan hər bir dövlətin milli qanunvericiliyi Aİ-nin 2006/112 direktivində əks olunan ƏDV haqqında Aİ qanununun müddəalarına uyğun olmalıdır. Bu direktiv əsas çərçivələri müəyyən edir, Aİ üzvü olan dövlətlərə vergi üzrə qanunvericiliyin reallaşmasında müəyyən çəvkiyə imkan verir. Məsələn, Aİ üzvü olan ölkələrdə ƏDV dərəcələri müxtəlifdir. Lakin direktivdə deyilir ki, ƏDV-nin minimum həcmi 15% olmalıdır, bir və ya iki qrup ya iki qrup əmtəələr 5%-dən aşağı olmayan dərəcəyə malik ola bilər. Bəzi dövlətlər bəzi əmtəələrə sıfır dərəcə tətbiq edir – bu, onların Aİ-yə daxil olma razılığıdır.

Ümumiyyətlə, bəzi ölkələrdə ƏDV-nin əsas (standart) dərəcələri belədir: Macarıstan – 27%, Danimarka – 25%, İsveç – 25%, Fransa – 19%, Norveç – 23%, İtaliya – 19%, Almaniya – 19%, Böyük Britaniya – 15%, İspaniya – 16%, Yunanıstan – 18%, Belçika – 21%, Niderland – 17,5%, Malta – 18%, Lüksemburq – 15%, Finlandiya – 12%, Portuqaliya – 18%, Rusiya – 18%, Azərbaycan – 18%, Ukrayna – 17% və s. Yaponiyada – xarici ölkələrdə tətbiq olunan ƏDV-nin ən aşağı dərəcəsi 3% təşkil edir.

ƏDV-ni vergi sisteminə daxil edən ölkələrdə 0 (sıfır) dərəcə tətbiq edirlər. 0 (sıfır) dərəcəsi o deməkdir ki, vergi ödəyicisi onun aldığı xammal və materialların dəyərində daxil olan ƏDV-nin bütün məbləğini vergi ödəyicisindən geri almaq hüququna malikdir. Aİ ölkələrində sıfır dərəcəsi hər şeydən əvvəl ixrac mallarına tətbiq olunur.

Hindistanda ƏDV 2005-ci il 1 aprel tarixindən vergi qoyma sisteminə tətbiq edilir. Hindistanın 28 ştatının 8-də bu vergi tətbiq edilmir. ƏDV-nin 5% vahid dərəcə və 12,5% ölcüsü Hindistanın bütün ərazisində mövcuddur.

F.M.Qarayev,
BDU-nun dosenti

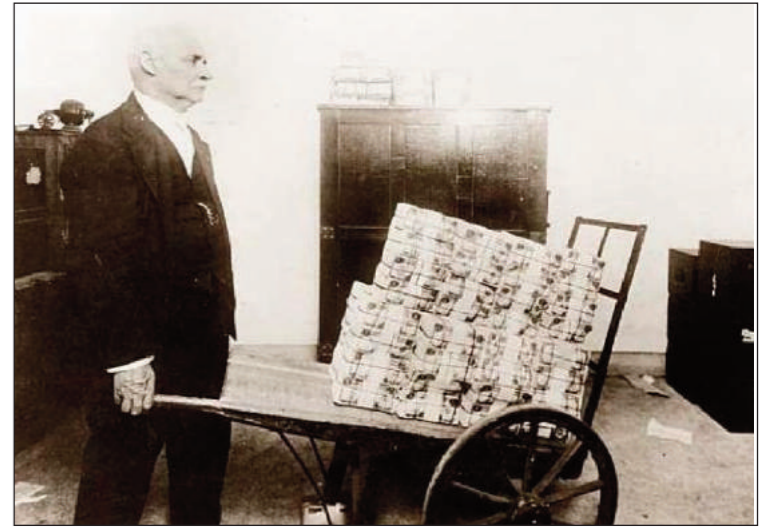
İqtisadi terminlərin mənşəyi haqqında araşdırmalar

IV məqalə

İqtisadiyyat elmi sayəsiz-hesabsız terminlərə, terminlərlə birlikdə qədim tarixə, etimologiyaya malik olan elmdir. Ötən saylarda birja, bank, bütöcnə və digər iqtisadi terminlərin mənşəyi barədə oxucuları məlumatlandırmışdıq. Maariflənmə prinsipi əsas tutaraq, bu məqalədə də bir neçə iqtisadi terminin yaranması, tarixi inkişaf yolu barədə danışacağıq.

İqtisadi ələmdə ən çox işlədilin terminlərdən biri də **kommersiyadır**. Kommersiya sözü elmə 1530-cu illərdə gəlmişdir. İlk zamanlar, yəni XIV əsrdə orta əsr fransız dilindəki "kommers" (commerce) sözündən yaranmışdır. İstərsəniz bu termin məhz fransız dilindən keçmişdir. Fransız dilindəki bu sözün öz mənşəyi də fransız dilinin aid olduğu Roman dilləri ailəsinin əsas dili olan latın dilindəki sözlərin birləşməsindən yaranmışdır. Belə ki, latın dilindəki kommersionium (commerce), yəni ticarət sözü, "kom-", yəni birgə hissəsindən və "merchantilis" (tacir) sözünün qsa forması olan "merks" və ya "merkis"(merx, mercis) hissəciklərinin birləşməsindən əmələ gəlmişdir. Qeyd etmək istərdim ki, XVI əsrdə yaranmış XVIII əsrin sonlarına qədər inkişaf etmiş iqtisadi nəzəriyyələrdən biri olan, əsasən Qərbi-Avropa ölkələrində -

İngiltərə, İtaliya, Fransa, İspaniya və Portuqaliyada geniş yayılmış merkantilizim öz adını məhz ticarət sözündən götürmüşdür. Merkantilizm baxımından iqtisadi nəzəriyyənin predmeti ticarətdir (tədarül). Mənşəyindən göründüyü kimi, kommersiya ticarət, ticarət xidmətinin mərkəzi anlayışına gəlsə də, çağdaş zamanda bu söz geniş mənada sahibkarlıq fəaliyyəti mənasını da verir. Dilçilik lüğətlərində "ticarət, nəqliyyat, sövdələşmə, mübadilə, birlik" kommersioniya sözünün nisbi sinonimləri qəbul edilir.

Araşdırdığımız olduqca maraqlı etimologiyaya malik digər söz, **infiyasiya**dir. **İnfiyasiya** sözünün ən qədim mənşəyi XIV əsr hesab olunur və latın dilindən gəlir. Latın dilində qabartmaq, üfləyərək şişirmək mənasını, daha sonra qədim fransız dilində "inflation" şişkinlik mənasını verir.

Sözün digər mənası olduqca çox havanın bədəndə toplanmasının yaratdığı şişkinlikdir. Dünya dillərinə bu söz orta əsr ingilis dilindən keçmişdir və yalnız 1838-ci ildə ingilis dilinin Amerika variantında "qiymət artımı, dövrüyədəki pul məbləğinin artımı" mənasında işlənmişdir. Böyük İqtisadi Ensiklopediyaya əsasən, inflyasiya müəyyən müddət ərzində əmtəə və xidmətlərin keyfiyyəti yüksəlmədən qiymətlərin artması nəticəsində pulun

əmtəə və xidmətlər bazasında dəyərdən düşməsi, dəyərsizləşməsi deməkdir. İnfiyasiya sözünün antonimi (əksmənalı söz) **deflyasiya**dır. Bu söz ilk dəfə 1891-ci ildə işlənsə də, əsasını latın dilindəki "deflare", yəni - uzağa, geriye üfurmək sözündən götürür. Böyük İqtisadi Ensiklopediyada verilən məlumata əsasən çağdaş zamanda bu söz əmtəə və xidmətlərin qiymətlərinin bazis ili kimi götürülmüş ilin qiymətlərinə nəzərən yenedən hesablanması proseduru, inflyasiyanın azaldılması və əmək haqqının dondurulması yolu ilə tətbiq edilən və əsasən, arıq pul kütləsinin müəyyən hissəsinin tədarüldən çıxarılmasında ifadə olunan dövlət tədbirləri kompleksini mənasını verir.

Hazırladı: Güllər Əzizova,
ADU-nun filologiya və
jurnalistika fakültəsinin
tələbəsi

28 May Respublika gününə həsr edilmiş "Что, Где, Когда" oyunu keçiriləcək

26 may 2016-cı il tarixində

"Excelsior Hotel Bakı" otelində "AtaHolding" Şirkətlər Qrupunun əməkdaşlarından ibarət komandalar arasında 28 May - Respublika gününə həsr edilmiş "Что, Где, Когда" oyunu keçiriləcək. Oyunda "AtaHolding" ASC, "AtaBank" ASC, "AtaSığorta" ASC, "Excelsior Hotel Bakı",

"AtaTexnologiya" və digər komandalar iştirak edəçklər.

Hər komandada 6 nəfər olmaqla iştirakçılar müxtəlif mövzular üzrə sualları düzgün cavablandırmağa çalışacaqlar. Oyun "Excelsior Hotel Bakı" oteli və "GameTV"-nin təşkilatçılığı ilə keçiriləcək. Oyunun musiqi fasiləsində "Excelsior Hotel Bakı"

otelinin əməkdaşları mah-nılar ifa edəçklər.

"Excelsior Hotel & Spa Bakı" oteli 2005-ci ilin avqust ayından fəaliyyət göstərir. Otelə 1 "Imperial" kral otağı, 2 "Royal" suit otağı, 4 "Crown" suit otağı, 45 "Heritage" lüks otağı və 9 "Duke" standart otağı, həmçinin, konfrans zalları, biznes mərkəzi, restoran və barlar və şəhərin ən gözəl və böyük Spa və sağlamlıq mərkəzi var.

ETİBARSIZDIR

Mütəllibova Gülnarə Qurban qızına məxsus olan Bakı şəhəri, P.Lumumba küç., koop. ev 50a, mənzil 3-ə verilmiş 10/630 qeydiyyat nömrəli qeydiyyat vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Hacıyev Ramiz Hacıyağa oğluna məxsus olan Bakı şəh., Xətai rayonu Vunq Tau küç., ev 12, mənzil 42-yə verilmiş seriya MA, 0304654 sayılı dövlət reyestrindən çıxarış itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Quliyev Nadir Bəsirət oğluna məxsus olan Bakı şəh., Nərimanov rayonu Hüseyn Arif küç., ev 30-a verilmiş seriya RX, 0139133 sayılı dövlət reyestrindən çıxarış itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin İqtisadi siyasət, sahibkarlıq və sənaye komitəsinin sədri, akademik Ziyad Səmədzadə əmək və əhəlinin sosial müdafiəsi naziri Səlim Müslümovaya əzizi **NÜSRƏT XASAYEVİN** vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

"İqtisadiyyat" qəzeti və Azərbaycan İqtisadçılar İttifaqının kollektivi əmək və əhəlinin sosial müdafiəsi naziri Səlim Müslümovaya əzizi **NÜSRƏT XASAYEVİN** vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN

IDEAL DİZAYN
Daimi tərəfdaşınız

Ofis mebeli və layihələr

- Metal dolablar
- Metal stellaj sistemi
- Metal tumbalar
- Metal seyflər
- Metal masalar

Tel.: 012 480 37 55
E-mail: office@idealdizayn.az
www.idealdizayn.az

ELMİ-REDAKSİYA ŞURASI:

Akif Musayev, Qüdrət Kərimov, Elşən Hacıyeva, Ədalət Muradov, Elşad Səmədzadə, Müşfiq Atakişiyev, Mirdamət Sadiqov, Mehriban Alişanova, Xan Hüseyin Kazımlı, Məhiş Əhmədov, Amil Məhərrəmov, Rüşət Quliyev, Mirqasım Vahabov, Süleyman Qasimov, Cahangir Qocayev.

Kompyuter mərkəzinin direktoru:

Oqtay ORUCLU
oktay_oruc@mail.ru

Redaksiyanın ünvanı:
Əliyev Əliyev küçəsi, 7
Redaksiya: 566-09-60
Ünvanı şöbə: 514-14-27 (fax)
Mühasibatçılıq: 566-63-08

Dərc olunan materiallarda fikirlər Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir. "İQTİSADİYYAT" qəzetinin kompyuter mərkəzində yığılmış və sahifələnməmiş, "Zaman-Azər" MMC firmasının mətbəəsində çap edilmişdir.
Lisenzia: 022201 İndeks: 0355 Tiraj: 3400

Təsisçi:
akademik Ziyad SƏMƏDZADƏ
Baş redaktor: Aytən SƏMƏDZADƏ